

1. Aby Duch Svätý svojim svetlom pomáhal všetkým, ktorý pracujú pri výchove budúcich kňazov.

NAŠE ÚMYSLY APOŠTOLÁTU MODLITBY

2. Aby misionári vedeli využiť moderné oznamovacie prostriedky pri šírení svätej viery

NA CESTU

UČITELU, prijmi ma. Dal si sa volať Učiteľom dobrým, Majstrom. Bratov a priateľov Tvojich, ktorých si zahrňoval bezmedznou láskou a dojemnou pozornosťou a ktorým si zveril svoju náuku i svoju Cirkev, volali učeníkmi. Daj nám sil, aby sme Ťa — Cestu, Pravdu a Život — vládali nasledovať. Veď ku komu pôjdeme? Ty máš slová života večného.

Hľa, prsty hrnčiara tvarujú šlachetné tvary nádob. Potom zasahuje plameň.

Duše naše sú Tvojím, Kriste, príbytkom. Sú nádobou Ducha Svätého. Ty ich tvaruj. Obdaruj ich svojou milosťou...

Kolko síl, odvahy, kolko krásy taja v sebe rozíhrané pohľady mladých! Ty v nich, Kriste, v ich dušiach i pohľadoch, v túžbach i ideáloch, na za-

čiatku ich cesty i na konci, buď! Svojím vnuknutím ich veď a svojou milosťou im pomáhaj!...

Aj to si uvedomujeme, že bez tvrdej, systematickej charakterovej, duchovnej i morálnej seba výchovy niet osobnosti. Dnešný húževnatý človek už mnoho vie o tajoch ľudskej psychiky...

Ty, Kriste, si vymeriaval dĺžku i šírku, výšku i hĺbku ľudskej duše. Jedine Ty poznáš jej dimenzie, Ty ju dokážeš zaplniť.

Ty máš lieky na rany i slovo, ktoré uzdravuje. Ty udeľuješ milosti.

Pane, ku komu pôjdeme?

Ty máš slová života večného. Ty si Pravda, Cesta a život.

Pod Tvoju ochranu sa utiekame, svätá Božia Rodička.

Slová povzbudení

Budem hovoriť o povinnosti človeka a kresťana, obyčajne málo reálnej a obyčajne zle vykonávanej. O povinnosti dodávať iným odvalu.

Lahko sa zabúda, že kritika, ak má byť užitočnou a účinnou, musí byť konštruktívna, to znamená, že sa musí zapojovať do všeobecnej snahy o zlepšenie, do budenia energie.

Potreba dodávať iným odvalu. Človek potrebuje vždy po určitom čase určitú dávku odvahy zvonku, potrebuje vo svojom živote slnečný lúč. Pomyslíte na nádherné výsledky, ktorých môžete dosiahnuť, ak budete rozumne dodávať odvahy deťom. A súčasne si predstavte strašné účinky, ktoré sú výsledkom stáleho kritizovania a trestania. Všetci to dobre poznáme, pretože to pozorujeme na každom kroku: ulici, v električkách, vo vlaku a v autobuse.

Dieťa urobilo čosi tak, ako nemalo, akúsi maličkosť. Hneď spadá naň množstvo výčitiek. Sú zastrášané veľkými trestami. Tie hrozby sa ani nedajú uskutočniť. A dieťa si to uvedomuje lepšie než my. Len málokto rodičia dokážu naučiť trojročné až štvorročné deti poslušnosti, ktoré až dychtí po samostatnosti. Často sme svedkami takýchto scén: Dieťa nechce poslúchať rozkaz. Vie dokonale, že krikom a vzpurnosťou zlomí odpor starších. A rodičia ozaj kvôli svätému pokoji podľahnú. Potom si vylievajú svoj nepokoj na okolie. Oveľa rozumnejšie by bolo po-

(Pokračovanie na 2. str.)

8. septembra — Roždestvo Presv. Bohorodicy — Narodenie Blahoslavenej Panny Márie.

Sviatok Narodenia Panny Márie vznikol na Východe ešte v prvých storočiach kresťanstva. Už sv. Ján Zlatoústý (zomrel v r. 407) hovoril o ňom vo svojich kázňach.

Stará tradícia hovorí, že rodičia Panny Márie Joakim a Anna boli bezdetní. Dlhو prosili Boha, aby im požehnal dieťa. Anjel oznámil Joakimovi, že sa im narodí dcéra, ktorej dajú meno Mária.

I stalo sa, keď Ježiš hovoril k zástupom, ktorási žena zo zástupu mocným hlasom zvolala: „Blahoslavený život, ktorý ťa nosil a blahoslavené prsia, ktorá ťa nadávali!“ On však povedal: „Zaiste, ale blahoslavenejší sú tí, ktorí počúvajú slovo Božie a zachovávajú ho!“ (Lk 11, 27–28).

Aké vyznačenie! Jednoduchá, skromná ale zbožná žena sa stáva pozemskou matkou Syna Božieho. Nosila ho pod svojím srdcom. A koľko potom musela obetovať, vystáť! — Aj ja sa môžem podobat Matke Božej. Aj ja

Liturgický kalendár

Ho môžem nosiť vo svojom srdci — ak počúvam slovo Božie a zachovávam ho. Som úzkostlivo starostlivý, aby som si Spasiteľa zachoval vo svojom srdci?

15. septembra — **Vozdviženije čestnaho Kresta — Povýšenie sv. Križa.**

Po Spasiteľovej smrti Židia križ schovali, a to preto, aby ho jeho učeníci nemohli uctievať. Križ bol tri storočia zakopaný na Golgote. Matka cisára Konštantína Veľkého, ktorý dal kresťanom slobodu, svätá Helena, začala Križ Kristov hľadať. Našli ho v roku 326. Sv. Makarius, jeruzalemský biskup, nájdený križ zdvihol, „povýšil ho“, aby ho ľudia videli a tak uctievali. Tak vznikol sviatok Povýšenia sv. Križa.

Tvoju križu, Vládca, sa klaníme a Tvoje sväté vzkriesenie oslavujeme.

Aj dnes sa nás Spasiteľ z križa pýta: „Čo som maj ešte pre tvoju

spásu vykonať? Koľko krokov som urobil, aby som sa k tebe priblížil!“ — A ty, brat, sestra, vykonaj si tiež všetko? Čo si urobil, aby si sa ku mne dostal?

1. októbra — **Pokrov Presv. Bohorodicy — Ochrana Presvätej Bohorodičky.**

V roku 911 mohamedáni obliehali Carihrad. Hrozilo nebezpečenstvo kresťanom i mestu. Cisár Lev Múdry nariadil verejné modlitby a pobožnosti k úcte Panny Márie. Veriaci sa zhromaždili v chráme Presv. Bohorodičky. Medzi nimi bol aj Andrej a Epifán. Celú noc sa modlili. Nad ránom zbadali Matku Božiu: rozprestierala svoj ochranný plášť nad obkľúčeným mestom a prosila svojho Syna, aby sa nad ním zmiloval.

Sviatok pripomína, že Matka Božia bdie nad tými, ktorí ju uctievať. Sv. Grignon z Montfortu povedal: „Anglicko preto odpadlo od pravej viery, lebo tam poklesla (nie zanikla) úcta k Matke Božej.

Pod Tvoju ochranu sa utiekame, svätá Božia Rodička...

Slová povzbudenia

(Dokončenie z 1. str.)

starat sa, aby dieťa rozkaz vyplnilo a súčasne prispieť jeho slabej a chvejúcej sa vôli vhodnými slovami povzbudenia. Nie sľubovať bonbóny, alebo hračky, ale slovami, ktoré by povzbudili k dobru, ktoré by zdôraznili akýsi pozitívny čin a ktoré by ukázali, že od nich očakávame čosi viac. Mnoho detí by sa naozaj správalo lepšie v škole i v rodine, keby vychovávatelia a rodičia nešetřili natoľko pochvalou a múdrom povzbudením. A predsa slová nás nič nestoja, slová, ktoré povzbudzujú k činu, ktoré sú akoby kúzelným prútom uvoľňujúcim skryté energie. Môžeme to zistiť pri rozličných príležitostiach. Spomeňmi si napr. ako sme sa naučili bicyklovať. Kto si nás kedysi posadil na sedielko, trošku nás pridržiaval, rozkázal pozerat pred seba, hovoril, aby sme nepozerali na stromy pri ceste, aby sme sa nebáli. „Ó, práve tak! Dobre, odvážne, ešte raz, sed' ešte rovnejšie, a vidíš, ako ti už to dobre ide!“

Dodávanie odvahy uvoľňuje v nás vlastné sily a pôsobí, že *nadobúda* v nás prevahu to, čo je v nás lepšie. Upozornenie, týkajúce sa výchovy detí, vzťahuje sa tiež na dospelých. Predsa aj dospelí majú často povahu veľmi „detskú“ a nedokážu odvážne kráčať dopredu; majú nedostatok skúseností, postrádajú smelý vstup do života.

Nezabúdajme, že nesmelosť je častým duševným stavom, ktorý nemusí byť zlý, ak nechromuje energiu a ak nevedie jednotlivca k tomu, aby sa uzavrel do seba. Musíme si uvedomiť, že okolo nás žije veľa osôb — mužov a žien, ktoré práve pre nesmelosť žijú uzavretí do seba, ako kvetiny pred východom slnka. Vieme, že slniečko otvára kvetinové kalíšky, kým chlad a tma ich uzatvárajú. Jediné slovo nádeje obsahuje ma-

gickú silu, ktorá môže spôsobiť rozkvet a prebudenie životnej energie.

Využiť príležitosti. Obyčajne sme veľmi skúpi na slová nádeje, povzbudenia. Urobme spytovanie svedomia. Vy muži — opýtajte sa, či vzdychky dodávate odvahu ženám ťažko pracujúcim pre vás a vaše deti. Dodávate im odvahu — dôveru, nielen akýmsi nepatrným „ďakujem“, ale slovami pochvaly za dobrú iniciatívu, alebo zvláštnu obetavú námahu? Mnohí z vás sa zaiste domnievajú, že práca žien vyplýva len z povinnosti. V blížnom vidíte len dlžníka a na svoje vlastné dlhy nemyslíte?

A vy — ženy — pamätáte vždy na to, aby ste dodávali odvahu mužom v ich každodenných námahách, v ich snahách a starostiach? Pamätáte na to, že po dňoch vyčerpávajúcej práce, že po monotónnych úradných hodinách každý potrebuje ovzdušie toho optimizmu, ktorý sa rodí z dôvery, prejavenej mu osobami blízkymi?

Všetko, čo sa týka rodiny, týka sa tiež rozličných odvetví spoločenského života. Riaditelia a úradníci, vedúci a podriadení, zamestnávateľia a zamestnanci — všetci musia urobiť spytovanie svedomia. Každý očakáva od druhého človeka nielen odmenu. Očakáva, že sa ten druhý človek tiež u neho zastaví, že s ním prehovorí, že si všimne jeho existenciu.

Nič nedodáva toľko odvahy, ako bdela pozornosť, preukazovanie skutočnej úcty, neočakávané slová uznania, pokiaľ nie sú prázdny formulkami, ale živým prejavom úprimnej sympatie. Pohlíadnime sa okolo, všimne sa do postavenia ľudí, ktorí nás obklopujú, ľudí, ktorých často pokladáme len za nutné vedľajšie veci, za nič neznamenaajúce jednotky. Raz navždy musíme pochopiť, že ľudia, čo nás obklopujú, nie sú automaty, ani mŕtve predmety. Ľudia, tí vrátne

túžia, aby sme im aspoň niekedy dokázali, že ich vidíme a že ich milujeme. Dodávanie dôvery a odvahy je jednou z tisícerych foriem lásky. Bolo by treba zdôrazňovať to viac, než sa to robí, – totiž dobré skutky ľudí. Noviny nás často zasypávajú správami o zločinoch, a krádežiach, o vraždách a sebevraždách. Nepíše sa príliš málo o dobrých skutkoch, o neznámych dokazoch odvahy a heroizmu? Keby sme dokázali povzbudiť svojich blížnych k uskutočňovaniu tohto dobra, ktoré v nich drieme, po ktorom tú-

žia, keby sme vedeli vo vhodnej chvíli jeden druhému povedať slová, ktoré nás robia lepšími, ktoré mobilizujú a povzbudzujú k činu – svet by bol lepší, oveľa lepší.

Umenie dodávať dôveru a odvalu je jedna tvár z mnohých podôb kresťanskej lásky. Je umenie, všetkým nám dostupné. Treba len mať otvorené oči a uši a srdce, vnímavé pre potreby blížnych.

O. Ján Hirka
ordinár

ČLOVEK – NEPRIATEĽ

– Či si nezasial na svoju roľu dobré semeno? – Kde sa teda vzal kúkoľ? ... Človek – nepriateľ to urobil (Mt 13, 28).

Tu Spasiteľ predpovedal, že v Jeho Cirkvi medzi dobrými budú aj zlí kresťania. Keďže však sa Cirkev skladá z kresťanských rodín, toto podobenstvo sa vzťahuje na všetkých členov každej našej rodiny. Taliansky náboženský spisovateľ Giovanni Colombo nám nározorne pripomína:

– V duchovnom zmysle Božou roľou je srdce každého z nás. Do nášho srdca sa každý deň sejú dobré myšlienky, šľachetné predsavzatia, láskavé slová, nábožné modlitby. A predsa, pre našu vlastnú neobanlivosť sa tak často prikradne k nám nepriateľ a zaseje nám zlé semeno do srdca! ...

Mnohé naše ľudové piesne oplakávajú úprimnú lásku, ktorú rozbijajú neprajní ľudia, ale jedna z nich smúti po gazdovskej: – Oplakávam teba, našu vernú lásku. Veď sme sa ľúbili, sta pšenica v klásku. ...

A naozaj, ako požehnaný klas spája dovedna pšeničné zrná, tak by mali žiť v láske a svornosti členovia rodín, mala by byť v ich srdciach aspoň iskierka vznešenej lásky, ktorá natrvalo spájala členov nazaretskej Svätej rodiny.

A predsa je u nás tak málo rodín, tak málo dedín, v ktorých by vanul vietor vianočných nálad, vánok milej kresťanskej lásky. Tak veľa je medzi nami takých, ktorým šťastie ničí tak často človek – nepriateľ ... Ktože sú to tí nepriatelia?

Keď sledujeme život okolo seba, tak vidíme, že tým nepriateľom najčastejšie je milovník alkoholu a že práve pre tie nešťastné liehovité nápoje toľké naše rodiny majú plno domácich i vonkajších nepriateľov.

Medzi domácich nepriateľov patria otcovia rodín, ktorí nemiernym požívaním liehovitých nápojov ukracujú svoje zdravie, ochudobňujú svoje vlastné rodiny. Mnohí z takých otcov sa až v triezvom stave hrozia toho, čo porobili a povraveli v opilosti. Mnohí z takých dnes svätosväte sľubujú, že už nebudú piť, ale pri najbližšej zálohe alebo výplate zabudnú na dané sľuby a opäť zablúdia do krčmy ...

Synovia rodín, ktorí väčšinu svojho voľného času presedia v hostincoch, ľahkomyselne prepíjajú svoj zárobok a takou pijatíkou podkopávajú zdravie seba i zarmúteným rodičom ... Členovia rodín, kde potajemky pália domáce liehoviny a kde sa takto skoro každý deň popíja zákerný jeď, čo im dvojnásobne škodí na zdraví ... To všetko sú vnútorní, domáci nepriatelia a neraz sú nimi aj rodičia, ktorí v slepej láske voči deťom núkajú im pivo, víno i pálenku na rodinných hostinách, namiesto limonády, a to len preto, že deti to chcú, lebo to vidia v rukách dospelých ... A vonkajší nepriateľ? –

To sú kamaráti a známi, ktorí nás vábia do krčmy a nevieme im odolať ... Sú nimi aj škodoradostní priatelia, čo zvädzajú mladých, neskúsených ľudí, aby si vypili. Ak nechcú, posmieávajú sa im, čo sú to vraj za chlapi, keď neznesú pohárik. Na ich výzvy mládenci sa pochlapia, i naučia sa piť, lebo sa nazdávajú, že pijatika patrí nevyhnutne k chlapeckému honoru ...

(Pokračovanie na 4. str.)

MEDITÁCIA

J. Ščamba

Ach, tak som rád, že svieti slnko
na všetkých ľuďoch tejto zeme,
na rozsievača i na podpaľača,
na staré víby pri mojom rodnom

dome,
na vtákov, mojich verných priateľov,
na vodu – túto zduchovnelú hmotu,
s ktorou sa slnko hrá jak kúzelník so
svojím klobúkom.

Ach, tak som rád, že svieti slnko
na mladost' moju kvitnúcu,
keď čujem rytmus erupcií,
žiarenie cítim tichých vln,
ktoré mi formujú mladé srdce
jak plody stromov, farbu očí.

Ako sa valí tento príboj,
to svetlo tiché žiarivé!
Keď sa ho dotknú prsty moje,
hľa, vyhrávajú splašené
na všetkých strunách vesmíru.

Na cestu do školy ty mi svietiš,
na biely chodník pri lese,
po ktorom s milou ticho kráčam
jak sňa kráča pri mame.
Však je len biele tvoje svetlo,
belšie jak mlieko v dojníku,
cez srdce preosievaš mi ho
jak mlynár múku vo mlyne ...

Tak krátko slnko pre nás svieti,
nie je tak, bratia, dedko, deti?
A erupcie krátke sú.

Ach, tak som rád, že slnko svieti,
nehádzte, prosím kopy smeti
pod plot môj z víbového prútia
pod okno mojej mladosti!
Ja spievať chcem a život sláviť
so všetkými tu, na zemi
a potom ticho ako slnko pešky odísť
za hory.

KOŠICKÍ MUČENÍCI

Siedmeho septembra t. r. uplynulo 350 rokov (1619) od smrti troch košických mučeníkov: Marka Krizina (narod. v chorvátskom Križevaci 1589), študoval v Ríme a ako ostrihomský kanonik spravoval opátstvo v Krásnej nad Hornádom, Štefana Pongráczca (narod. v sedmohradskom Alvinci 1583, ako jezuita účinkoval v Humennom a v Košiciach) a Melichara Grodzieckeho (narod. v Tešine 1584, jezuitu). Keďže nechceli zradiť katolícku vieru, boli na mieste terajšieho premonštrátskeho kostola v Košiciach rozsekaní a hodení do stoky. Neskôr boli pochovaní v Trnave. Blahorečení boli 15. januára 1905.

Je správne a spasiteľné pripomínať si tých, ktorí svoju vieru spečatili krvou. Máme čerpať z ich príkladu a prosieť o ich príhovor.

A. I. PAVLOVIČ (19. IX. 1819 — 25. XII. 1900)

Z príležitosti 150. výročia narodenia rusínskeho národného buditeľa A. I. Pavloviča pripomíname si jeho významnú činnosť na poli kultúrnom a výchovnom na vých. Slovensku.

Narodil sa 19. sept. 1819 v obci Šarišské Čierne v rodine gr.-kat. farára. Ako štvorročný osirel a svoje smutné detstvo opísal neskoršie v básňach „Túžba“. R. 1848 bol vysvätený za kňaza. Spočiatku bol vychovávateľom v grófskej rodine Szirmay v Kurime, odkiaľ sa r. 1849 presťahoval do Prešova, kde sa začína jeho literárna činnosť. V r. 1851 sa stal farárom v Beloveži, kde pôsobil 13 rokov. Tu napísal mnoho svojich národných piesní. Vtedy tam nebolo ani školy, ani učiteľa a národ bol negramotný. Pavlovič sám učil deti na fare.

Neskoršie v r. 1864 sa presťahoval do Vyš. Svidníka, kde účinkoval až do svojej smrti. V Svidníku sa rozvinula osoba Pavloviča v celej plnosti. Väčšinu svojho času obetoval pre osvetu národa a súčasne sa venoval svojim literárnym prácam. V svojej literárnej činnosti sa najviac zameriaval na ľudovú tvorivosť a to najmä na národné piesne, prečo ho nazývali aj „makovickým slávikom“.

VYŠE 30 TISÍC PŮTNIKOV V LUTINE

— Do starodávneho pútnického miesta gréckokatolíkov v Lutine pri Sabinove sa zišlo v dňoch 23. a 24. augusta t. r. vyše 30 tisíc pútnikov. Na odpustové slávnosti prišli aj Otec biskup dr. Vasiľ Hopko a Otec ordinár Ján Hirka, ktorý časť kázne venoval problému náboženskej znášanlivosti všetkých veriacich. K sv. prijímaniu pristúpilo vyše deväť tisíc veriacich.

ČLOVEK - NEPRIATEĽ

(Dokončenie z 3. str.)

Boj proti alkoholizmu je svetovou otázkou a v niektorých krajinách sa zapája doň aj Charita. Tak v Bavorsku uverejnila verejnú výzvu s číslami výstrahy: pre alkohol pri dopravných nehodách v západnej Európe zahynie každoročne 50 000 ľudí, asi 80 percent odobratých vodičských preukazov má na svedomí alkohol za volantom. Vo výzve sa apeluje aj na liehovary, aby obmedzili reklamy, odporúčajúce požívanie liehových nápojov. Žiada aj úrady, aby zakázali reklamy liehovín v televízii a vo verejných dopravných prostriedkoch, najmä v autobusoch. Charita pomáha v tom aj prakticky: zriaďuje ošetrovne na liečenie alkoholikov, všestrannou osvetou chce poučovať najmä mládež, ako je nebezpečné pitie liehovín a fajčenie.

Vďaka Bohu, u nás nieta reklamy liehovín, ale naopak, všade sa odporúčajú zdravé nápoje bez alkoholu. No predsa nám treba ešte veľa urobiť spoločnými silami: liečiť tých, čo už nemajú pevnú vôľu a čo sa stali otrokmi pijatiky. Mladších treba presvedčať, aby sa vrátili z kratšej cesty a nezvykali si na alkohol. Veď sa darmo nevrať, že zvyk má železnú košeľu. — Je to náš spoločný záujem, aby nám nepribúdalo takých rodín, v ktorých sa liehoviny neplatia iba peniazmi, ale aj stratou zdravia, strachom, zvadou, bitkami a krvavými slzami matiek, žien i detí. Mohlo by nás to všetko obísť, keby medzi nami nebol človek — nepriateľ!

Maroš Madačov.

O tom, ako rastie strom a diéta

Strom sa zasadí. Do zeme. Nie príliš hlboko a nie príliš plytko. Tak, aby najrýchlejšie rástol a aby mal dost živín. Rôzne stromy sadíme do rôznych zemín, podľa toho, čo stromu viac vyhovuje. Už pri sadení dbáme na to, aby mal dostatok slnka. Lebo bez slnka nie je život, ani kvety, ani plody. A strom potrebuje vodu. Obyčajnú vodu, najradšej dažďovú. Aby mal vlahu. Ináč zahynie. No, a potom rastie a prináša úrodu a radosť. A sedieť pod nim je potešením, ako sedieť pod božím klobúkom.

Človek sa tiež narodí. Na zemi. Hocikde. Dávame mu všetko, čo potrebuje, aby mohol žiť. Ale dlho je dietatom. Musíme sa oň starať viac než o strom. Dávame mu len to, čo mu neškodí. Lekári poznajú všetky finty tela. Liečia ho, dávajú rady. Diéta žije ako strom... Pomaly vníma a saje do seba svet, potichu ako strom slnečné lúče.

Potom už lepšie vníma. Naučí sa chodiť a hovoriť. Bože, aký to zázrak! Otvoria sa mu ľudské dvere, z ktorých naň získa nekonečnú priepasť. Priepasť ľudskej uctivosti i nebezpečenstva. Tu sa rozíde so stromom. Potrebuje inú stravu, iné slnko a inú vlahu.

Človek, tento zázrak zeme, jediný chápe všetko: od jednobunečných živočíchov, cez moria a všetky veci a trávy až po svojho brata, človeka, ba ide aj vyššie: chápe svet, ktorý je nad ním, pre ktorý nemá vyhovujúce pojmy a mená, pretože slovníky sú ešte slabé, nedorástli na úroveň ducha. Človek chce zladit' svet hmoty a svet ducha. Človek potrebuje harmóniu, súzvuk. Potrebuje ju ako kolísku! Iba v tejto harmónii svieti slnko: je šťastné detstvo, mladosť, práca, kríž i staroba. Všade, kde žijú ľudia.

Nielen chlebom totiž žije človek, tak to ktosi napísal, a dobre to napísal. Čo dávame deťom viac, ako sú chlieb a šaty? Lebo na to najhlavnejšie zabúdame. Prečo nadávajú dobrí rodičia, že majú zlé deti, ktoré sa dopúšťajú i zločinov?! Dávajme do sudov čisté víno. Od atraktívnych vín, zmiešaných vodou a chemikáliami, boli hlava a nálada je fuč. Už v kolíske sa dáva strava a stále sa dáva, nenanucuje, iba dáva ako slnko a vzduch, víno, ktoré spája nebo so zemou, pokoj s radosťou, víno Evanjelia.

ODPUST V BARDEJOVSKÝCH KÚPEĽOCH — Na odpustovú sv. Liturgiu do Bardejovských Kúpeľov na sviatok sv. Eliáša prišli veriaci zo všetkých okoli-

tých farností. Slávnostnú kázeň mal okresný dekan z Bardejova o. Mikuláš Gladyš.

Dve veci, na ktoré treba pamätať

Výchovnú prácu ľudia obyčajne nedoceňujú. Matky, ktoré pre deti nemôžu ísť do zamestnania, cítia sa menej užitočné pre spoločnosť. Podobne otcovia považujú čas venovaný iba deťom za stratový. Ide o nesprávny ba až škodlivý postoj. Predmetom výchovy je vnútro človeka. Všetky ostatné práce a snaženia slúžia holej existencii. Výchovné snaženie stvárnjuje dušu, ktorá trvá večne. Čas, energia a hodnoty, venované výchove dieťaťa, sú teda investíciou pre nekonečno. Preto aj zodpovednosť tých, ktorí vychovávajú, sa má merať práve týmto dosahom. Je teda oprávnená požiadavka, aby sme vychovávali múdro, premyslene a neuspokojovali sa iba náhodným usmerňovaním zo situácie do situácie.

Vychováva ten, kto sa včleňuje do psychického rozvoja nezrelého človeka. Vychováva vedome aj nevedome. Každý náš čin pred očami mladých ľudí zanecháva v ich vedomí nejakú stopu, ktorá sa podieľa na stvárnňovaní ich osobnosti. Odtiaľ vyplýva zodpovednosť za príklad celého nášho života.

Na tomto mieste chceme upozorniť na dve okolnosti výchovného pôsobenia, na ktoré sa často zabúda:

1. Medzi svetom dospelých ľudí a svetom dieťaťa je hranica podobná skalnej stene; tí dolu nedokážu vyjsť hore, tí hore nedokážu zísť; vzájomne sa vidia dobre, počujú sa a vystierajú k sebe ruky. Výnimočná námaha alebo veľké pedagogické nadanie umožňujú prekročiť túto hranicu, ktorá len pre málo vyvolených (napr. Ján Bosco) neexistovala.

Starší ľazko chápu čo dieťa v rozličných situáciách prežíva. Aj keď ide o vlastné dieťa. Naše porozumenie iného človeka spočíva predovšetkým na tzv. zásade identifikácie, t. j. na postavení seba do situácie toho druhého. Tam, kde identifikácia nie je možná, správanie a reakcie iného človeka ostanú pre nás prevažne nepochopené. A takto je tomu pri vzťahu dospelí — deti. Sami sme prežili detstvo. Ale veľmi málo si z neho pamätáme, a aj to hmlisté a útržkovite. Človek si pamätá len zážitky plne vedomé. No v detstve, v období života nevedomého a impulzívneho je veľmi málo zážitkov plne vedomých. K tomu ešte prechod do ďalšej vývinovej fázy vymazáva z pamäti všetko, čo bolo pre predchádzajúcu charakteristické.

Obdobie dokonca tretieho roku života je obdobím, v ktorom si dieťa nevedomuje to, čo prežíva. V tomto období dieťa nerozumie zákaz, nerozoznáva, čo nesmie a pod. Existuje nevedomé hľadanie, nevedomý útek, či agresia, nevedomé koketéria, nevedomé učenie sa a cvičenie novozískaných zručností. Aj nadmierna pohyblivosť dieťaťa je výlučne nevedomé. Dieťa si pred činom nevedomuje, že prekračuje zákaz.

Výchova malého dieťaťa teda má spočívať v tmení nežiadúcich, nevedomých činov. Má sa mu pomáhať, aby získalo schopnosti brzdiť a obmedziť isté spôsoby správania. Využívať poznatky o podmienených reflexoch (podľa Pavlova) pomocou brzdiacich impulzov. Brzdiace impulzy sú: slovný zákaz, zvýšenie hlasu, hnevľivý výzor, čapnutie a iné. Nevedomé reakcie uhasínajú bez toho, aby to dieťa uvedomovalo. Aby boli účinné, musia byť dôsledné a trpezlivo opakované. Povzbudivé impulzy ako úsmev, láskanie, slovné povzbudenie, odmena pôsobia v opačnom smere. Nedostatok stáleho opakovania tých istých impulzov v tých istých situáciách ponecháva dieťa v stave pochybnosti. Striedanie impulzov — raz povzbudivých, inokedy brzdiacich — voči tým istým nevedomým reakciám, vytvára u dieťaťa neurózu.

V priebehu vývoja u dieťaťa nadobúda prevahu impulzívny činiteľ. Dieťa „vie, čo robí a vie čo chce.“ Uvedomenie má väčšiu účasť, ale nepredchádza činy. V tomto období si dieťa čoraz viac uvedomuje svoje aktuálne potreby, no nevedomuje si cieľ a nemá schopnosť predvídať možné následky svojich počinov. To znamená, že nedokáže odpovedať na otázku „prečo“ sa zachovalo tak a nie inak. Prevaha impulzívneho správania trvá prakticky cez celé detstvo — až v neskoršom školskom veku dieťa získava úplné uvedomenie, ktoré mu umožňuje plánovať, vlastným činom určiť ciele a predvídať. Dieťa je slabým advokátom vlastných skutkov. Jeho slovný kontakt s dospelými a schopnosť informovať o motívach vlastných činov je veľmi malá.

Rodičia a vychovávateľia vôbec musia pri svojom výchovnom pôsobení tieto odlišnosti detskej psychiky brať do úvahy.

2. V prostredí rodiny sa vytvára nevedomé aj nevedomé idea Bo-

(Pokračovanie na 8. str.)

SMRŤ KARDINÁLA BERANA

— 17. mája tohto roku v 81. roku svojho života zomrel pražský arcibiskup dr. Josef Beran. Kardinál Beran bol úprimným priateľom náš gréckokatolíkov a osobným priateľom nebohého nášho otca biskupa Gojdiča. Okrem toho bol aj konsekrátorom terajšieho nášho o. biskupa Vasiľa. — Narodil sa 29. dec. 1888 v Plzni v učiteľskej rodine. Študoval v Ríme. R. 1911 vysvätili ho za kňaza. Bol kaplánom na viacerých miestach. R. 1932 stal sa profesorom pastorálky. V r. 1933—1946 bol rektorom pražského seminára. Za okupácie v r. 1942—1945 väznili ho na Pankráci a v koncentračnom tábore Terezíne a Dachau v Nemecku. Dňa 6. sept. 1946 bol menovaný pražským arcibiskupom. Po nútenom prerušení v rokoch 1949—1963 znova vstúpil do verejného cirkevného života. 25. jan. 1965 ho Sv. Otec menoval kardinálom. O niekoľko dní neskôr odchádza do Vatikánu, kde žil až do svojej smrti. — Bol to kňaz, biskup, otec veriacich, vlastenec. Sv. Otec Pavol VI. ponáhal sa k jeho smrteľnej posteli, ale našiel ho už mŕtveho. Klakol si k nemu, pobožkal ho na čelo a stisol mu ruku. Takto prejavil svoj smútok a povedal: „Bol to veľký kňaz — sluha Kristov, ktorý je pre vás príkladom.“ Dňa 23. mája ho pochovávali. Rakvu vysvätil sám Sv. Otec a zádušnú omšu slúžil o. biskup Tomášek, na ktorej sa zúčastnil aj náš o. ordinár Hirka.

VDP. O. VASIL KOČEMBA gréckokatolíckym kňazom. — Po vykonaných duchovných obnovách v Dolnom Smokovci v dňoch 14. VII. — 22. VII. t. r. známy náš kultúrny dejateľ, publicista a literát, bývalý pravoslávny kňaz, ekonóm na diecezálnom prav. riaditeľstve, o. V. Kočemba zložil prísahu ako gréckokatolícky kňaz. Mladému kňazovi želáme v jeho budúcej dušpastierskej práci na rozkvet našej Gréckokatolíckej Cirkvi mnoho úspechov a s radosťou vítame ho medzi nami.

VDP. O. MICHAL DRAHŇOVSKÝ gréckokatolíckym kňazom. — Po duchovných cvičeniach a zložení prísahy Gréckokatolíckej Cirkvi bol prijatý do radov gréckokat. duchovenstva vdp. o. M. Drahňovský, bývalý pravoslávny kňaz z Čukaloviec. Víťame nášho mladého kňaza medzi nami a na jeho novej fare v Matysovej želáme mu ako aj jeho verným matysovským veriacim veľa milostí a mnoho úspechov v dušpastierskej práci.

V LEKÁROVCIACH OBNOVILI CHRÁM

— Oneskorene sme dostali správu, že Otec ordinár Ján Hirka posvätil 20. júla t. r. obnovený chrám v Lekárovciach (okr. Michalovce) a pri tejto príležitosti udeľoval aj sviatosť sv. myropomazania (bimovania).

Z NÁŠHO ŽIVOTA

ROZŠÍRENÉ KONZISTORIÁLNE ZASADNUTIE

31. júla t. r. po 20 rokoch sa uskutočnilo prvé rozšírené konzist. zasadnutie za účasti skoro všetkých kňazov našej diecézy v katedrálom chráme v Prešove. Zasadnutie otvoril najdôst. o. ordinár J. Hirka, ktorý vyhlásil ho za pietné zasadnutie, zasvätené pamäti nebohého o. biskupa Pavla Gojdiča ČSVV. Otec ordinár spomenul tiež aj všetkých ostatných zomrelých členov kapituly a kňazov. Krátku spomienku za zomrelých o. Ordinár zakončil dojemnou modlitbou, ktorú uverejňujeme na inom mieste. Potom privítal všetkých prítomných na čele s o. biskupom Vasilom, ďalej členov kapituly na čele s Msgr. M. Szabadošom a všetkých prítomných oo. dekanov, konz. radcov a kňazov. Prvýkrát privítal na spoločnom zasadnutí aj našich kňazov, ktorí k nám prišli z Pravoslávnej cirkvi. Doteraz vyše 40 kňazov zložilo prisahu vernosti Gréckokatolíckej cirkvi a zaslúžili sa na obnovení našej diecézy. Pre našich nových spolubratov bol to nezabudnuteľný deň a mnohí z nich boli dojatí k slzám. Po prečítaní zápisnice z posledného zasadnutia pred 20 rokov, v ktorom bol celý referát nebohého o. biskupa Pavla, pred mikrofón predstúpil o. biskup Vasil a podal referát za posledné roky. Otec dr. Ujhelyi predniesol referát o činnosti dočasného biskupského úradu v Košiciach. Otec Ordinár prečítal referát o činnosti obnoveného ordinariátu. Obrátil sa k prítomným kňazom s prosbou, aby sa aktívne zapojili do riešenia naliehavých problémov. Po referáte JUDr. J. Miňu, msgr. Szabadoša, o. M. Potaša ČSVV a o. P. Kompera zasadnutie sa skončilo modlitbou „Bohorodicu i mater svita...“ Odpoľudnia členovia konzistória pokračovali v práci a uskutočnili prijímacie pohovory s 25 uchádzačmi na teológiu. Pre nedostatok času práca bola prerušená a odročená na mesiac október. 2. októbra zasadnutie tohto rozšíreného konzistória sa zakončí.

Robíme náter kostolných veží a striech. Obráťte sa s dôverou na adresu HO Slávia Prešov.

Jozef Senko
ul. Dobrianskeho 1,
Prešov

Modlitba za zomrelých spolubratov

NA KONZISTÓRIU 31. JÚLA 1969

„Bože, Ty si vo svojej nekonečnej láske vyvolil týchto našich zosnulých spolubratov — aby oslávili Tvoje meno na tomto svete! Oni svoj boj dobojovali, osvedčili svoju lásku k Tebe. k nesmrteľným dušiam, k Tvojej Cirkvi prikladnou statočnosťou a vernosťou, svojimi životmi chránili poklad viery a sprostredkovateľku Tvojich milostí svätú Gréckokatolícku Cirkev! Boži, ak je veľkou ctou vydávať svedectvo svojim životom o Tvojej existencii — o čo významnejšie je vydávať svedectvo o tajomstve Tvojho vnútorného božského života — života jednoty v troch Osobách. A oni — títo naši zosnuli spolubratia poznali v gréckokatolíckej Cirkvi odlesk Tvojho najväčšieho tajomstva, ktoré si nám zjavil — tajomstva trojjednoti, lebo si sám nás k tomu nabádal: buďte jednotní, „ako i my jedno sme!“ Áno, Otče, naši zosnuli bratia chceli zachovať jednotu — tak ako ju zachovávaš Ty, Bože jediný v troch Osobách! Aj my chceme ostať vernými tomuto svedectvu a odkazu zosnulého nášho biskupa Pavla, Tvojho služobníka a preto Ťa prosíme, osláv nášho biskupa Pavla tu na zemi tak, ako on oslávil tu na zemi Teba Trojjediného! Daj, aby sme ho mohli čím skôr uctievať ako vzor svätosti a statočnosti! Daj slúbenú odmenu aj všetkým ostatným našim spolubratom, ktorých mená sme teraz spomínať a na ktorých sme si menovite nespomenuli, neodvracaj svoju tvár od tých, ktorí z krehkosti Ťa zarmútili. I oni sú naši bratia a otcovia i ich mená boli zapísané na Tvojej dlani, preto Ťa prosíme, prijmi ich slzy pokánia, lebo s ľútosťou odchádzali z tohto sveta, zmierení s Cirkvou, a doprial si im — ako kanoníkovi V. Michaličovi a ostatným prijať sviatosť pokánia, za čo Ti vďačíme! Preto tým viac dôverujeme v Teba a chceme Ti verne slúžiť, posilnení modlitbami všetkými tých, ktorí sú pred Tvojím trónom a sledujú našu prácu. Vitame ich v Tvojej spoločnosti! Vičnaja im pamjata!“

CENA UTRPENIA

Mnoho právd Kristovej náuky my smrteľní a telesní ľudia ťažko chápeme, lebo jeho náuka je síce pre nás, ale nie je podľa nás. Nezakladá sa na našich ľudských poznatkoch, ale má svoj pôvod v Bohu, ktorého poznanie je bez hraníc a prevyšuje každú ľudskú chápavosť. Preto hovoríme, že kresťanská náuka má isté tojomstvá, ktoré nám boli síce Kristom-Bohočlovekom zjavené, oznámené a do istej miery aj vysvetlené, ale aj napriek tomu ostávajú pre nás ľudí vždy nepostihnuteľné v celej svojej hĺbke a výške a šírke.

Jednu z najväčších rozporností vidíme my ľudia v náuke o utrpení. I hlboko veriaci bez mimoriadneho svetla milosti ťažko vníka do zmyslu utrpenia podľa Krista. Preto aj sami apoštolovia takmer nič neporozumeli rečiam a predpovediam Kristovým o jeho budúcom utrpení. Ale Ježiš Kristus stál neodvratne na svojom stanovisku. V tej súvislosti neváhal povedať ani prvému zo svojich apoštolov, keď ho sv. Peter odvrával od utrpenia: „Ber sa mi z očí, pookšiteľu! Na pohoršenie si mi, lebo nemáš zmyslu pre Božie veci, ale pre ľudské.“ Chceš sa pozerať na všetko iba očami ľudskými a nechceš veriť a uznať to, čo vidí a ako vidí oko Božie, ktoré mám ako vtelený Boh.

Nuž ako teda vyzerá poníženie a utrpenie vo svetle Kristovho učenia?

Podľa Kristových slov a skutkov poníženie a utrpenie je daň lásky k Bohu a ľuďom; je cesta vykúpenia a spásy; je najcennejší materiál, z ktorého sa vyrába zlato a razia sa zlaté mince pre nebo, na zakúpenie vstúpeniek do neba pre seba a pre druhých. Je to ruda, v akej má byť hruda zlata čistého do večnosti, blaženosti žitia večného — ako som raz počul spievať v jednej piesni.

Preto Ježiš od okamihu svojho vtelenia až po svoje slávne vzkriesenie žil a chcel úmyselne žiť v ponížení a utrpení. Rudu utrpenia vo svojej božsky čistej duši, vo svojom Božskom srdci prežíval, premeňoval na také cenné zlato pred očami nebeského Otca. Práve ponížením a utrpením zabezpečiť ohromnému množstvu ľudí možnosť vstupu do neba, ak sa niekto s vierou a dôverou dovoláva alebo bude dovolávať jeho nekonečných zásluh, získaných v utrpení a ponížení každého druhu, znášanom s najochotnejšou pohotovosťou a s najčistejšou láskou k Bohu-Otcu po celý život, až na smrť na kríži.

Boh nie je krvilačný, nemá radosť z utrpenia iných. Chce však vidieť ochotu pre Neho na všetko z lásky. Veď láska sa najlepšie dokazuje a prejavuje práve v ochote a poslušnosti v každom utrpení a ponížení. Ivan Serdcov

SPASITEĽOVA MATKA

Pred dvetisíc rokmi v palestínskom meste Nazaret žili manželia Joakim a Anna. Nazaret v tom čase mal asi 2000 obyvateľov. Manželia boli čestní a preto aj vážení ľudia. Narodilo sa im dievčatko, ktorému dali meno Mária.

a šľachetnému mužovi, ktorý bol v Nazarete tesárom. Keď sa Ježiš Kristus narodil, Jozef sa stal jeho ochrancom a pestúnom. Svojou prácou živil Pannu Máriu a Ježiška, ktorého neskôr naučil svojmu remeslu.

U vtedajších Židov sa manželstvo uzatváralo dvoma časove vzdialenými úkonmi. Prvým bolo „zasnúbenie“, pri ktorom sa pred svedkami urobila aj manželská zmluva. Manželstvo sa už považovalo za uzavreté, ale manželia obyčajne ešte nezačali spolu žiť. Druhým úkonom bola „svadba“, ktorá sa konala asi o rok na to. Bola slávená slávnostnými obradmi a hostinou za prítomnosti príbuzných a priateľov. Len po tomto druhom obrade obidvaja začali žiť spoločne.

Zvestovanie sa udialo po prvom úkone, teda po zasnúbení.

Panna Mária bola dobrou gazdinou. Doma mala všetko v poriadku. Ohotne sa starala o Ježiška i o Jozefa. Spolu s nimi bývala v malom rodinnom domčeku.

Keď mal Ježiš tridsať rokov, odišiel z domu a začal verejne účinkovať. Panna Mária ostala sama (Jozef medzitým zomrel). So svojimi materinskými modlitbami a obeťami sa pripojila k veľkému dielu svojho Syna.

Panna Mária čítala starozákonné knihy. V nich boli napísané nielen dejiny židovského národa, ale aj predpovede prorokov. Vedela teda, že Boh pošle na zem Mesiáša – Krista Spasiteľa.

J. Tima

NARODENIE TVOJE, BOHORODIČKA, PANNA

zvestovalo radosť celému svetu: preto Ťa dnes každý v radostnom jasote velebí!

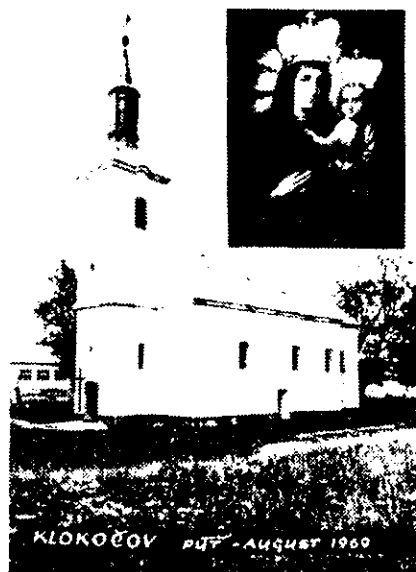
Tak môžeme v krátkosti vystihnúť zmysel sviatku, ktorý kresťanský svet oslavuje 8. septembra. Nakoľko však podľa starého juliánskeho kalendára pripadá

(Pokračovanie na 8. str.)

Nevedeli však, že ich dcéra sa z vôle Božej stane pozemskou Matkou SYNA BOŽIEHO.

Malá Mária od troch rokov chodila do chrámu, kde spolu s ostatnými dievčatmi posluhovala. Naučila sa modliť, čítať i písať. Bola zbožná, vždy usmievavá. Nikdy sa nedopustila žiadneho hriechu. Preto si ju Boh vyvolil.

Keď Mária dosiahla plnoletosť – podľa vtedajších zvykov – mala si vybrať ženicha. Bola zasnúbená Jozefovi, odvážnemu, dobrému

ODPUST V KLOKOČOVE sa konal

31. augusta, týždeň po odpuste v Lutine. Tisíce mariánskych ctiteľov – boli pútnici aj z ďalekých severozemských obcí Topole, Runiny, Uble, Ulice a i. – prišlo uctiť si nebeskú Matku, očistiť sa a posvätiť svätými sviatosťami a načerpať novú silu Kristovu pre duchovný život dieťať Božích. Odpust klokočovský, spolu s odpustom lutinským, znamenal aj oficiálne otvorenie mariánskeho roku, pre našu gréckokatolícku Cirkev, ktorý sa má skončiť oficiálne výročitými odpustami na tých istých mariánskych pútnických miestach. Pre Klokočov je to tým významnejšie, že na rok 1970 pripadá tristo výročie podivohodného slzenia obrazu Rodičky Božej v Klokočove. Slávnú Službu Božiu a slávnostnú kázeň mal najd. Ordinár o. Ján Hirka, ktorý neopominul zdôrazniť zvlášť aj kresťanskú lásku a spoloňažovanie v našom pluralistickom svete. Záverečný mariánsky odkaz predniesol o. misionár redemptorista Michal Majovský.

Pri odpuste mali svoje bohoslužby aj maďarskí gréckokatolíci a slovenskí rímskokatolíci.

Výzva predstaviteľov kresťanských cirkví

22 predstaviteľia všetkých kresťanských cirkví na Slovensku sa dňa 8. augusta t. r. obrátili na svojich duchovných a veriacich so spoločnou výzvou, v ktorej o. i. píšú: Snažme sa v prítomnosti tak pracovať, myslieť i konať, aby sme svojou prácou i modlitbami pripravovali pokojnú a pozhnanú budúcnosť našich národov. Naša viera nám hovorí, že Pán Boh je pánom dejín a je s nami i v týchto časoch. Pán Cirkvi je darcom lásky, pokoja a zmierenia a nie rozbrojov a nepokojov. Cítíme zodpovednosť za zverených nám veriacich, preto vás všetkých prosíme, aby ste sa nedali zneužiť k takým činom, ktoré nie sú v súlade s obsahom našej kresťanskej viery. – Výzvu podpisajú aj otec ordinár Ján Hirka.

25. VÝROČIE SNP

Keď si v týchto dňoch spomíname 25. výročie SNP, prichodí nám na myseľ tie ťažké a krvou skropené časy, ktoré máme ešte živo v pamäti.

Počas SNP mnohí naši kňazi podávali pomocnú ruku sovietskym partizánom, bojujúcim za našu slobodu, z ktorých mnohí dodnes vďačne spomínajú na našich gr.-katolíckych kňazov, u ktorých našli bratskú pomoc. Ani naši kňazi nemôžu zabudnúť na mená partizánskych veliteľov: Marčenko, Kovalenka, Sedílenka, Litvina, Stepanova, Pisarenka, Sadova ako aj na našich slovenských veliteľov: Bileja, Tatarku, Zuzika a iných. Tie mená sa hlboko vryli do našej pamäti. Ale tiež nemožno nespomenúť mená našich kňazov, ktorí spolupracovali s partizánmi ako otec I. Bačinskij, Zachariáš, Mašlej, dr. Russnák, Haľko, Spišák, Želinský a iní, alebo bojovali v radoch armády gen. L. Svobodu ako otec Kádár, Timkovič, Šutko, Kalinič a mnoho ďalších našich gréckokatolíkov po boku Sovietskej armády priniesli svoju obeť v boji za slobodu a ideály, v mene ktorých povstal slovenský národ pred 25 rokmi.

Gréckokatolícka cirkev si je vedomá svojho vkladu do spoločného diela za slobodu našich národov a je vďačná za vyznamenania, ktorých sa dostalo mnohým z vyššie spomenutých našich kňazov a bohoslovcov. Naša radosť je teraz tým väčšia, že si môžeme pripomenúť tie slávne dni a súčasne sa tešiť z výsledkov boja za slobodu.

O. Emil Zorvan, nositeľ voj. kríža a medaily 20. výr. SNP

ODKAZY REDAKCIE

Prosíme vdp. oo. duchovných, aby nám oznámili o aký počet výtlačkov časopisu „Slovo“ a „Blahovistníka“ majú záujem.

Na mnohé dotazy odpovedáme, že platne s liturgickým spevom možno objednať u o. Štefana Pappa, Košice, ul. Raškyho č. 16.

Stankovce, o. M. Ď. — Váš príspevok sme dostali. Ďakujeme.

SLOVO — časopis gréckokatolíkov. Vychádza mesačne. Redakcia Košice, Moysesova 50, administrácia Prešov, ul. SSR č. 8. Vydáva Spolok sv. Vojtecha v Trnave v CN. Rediguje red. rada. Zodp. red. Ladislav Hučko. Tlačia Dukelské tlačiarne, n. p., Prešov. Cena: 1 Kčs. — Pov. SÚTI č. 245/69 — sekr. z 20. VI. 1969. Rozširuje Poštová novinová služba. Objednávky do zahraničia prijíma Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldova nám. 48.

Dve veci, na ktoré treba pamätať

(Dokončenie z 5. str.)

ha. Prechováva ju rodičia a potom vplýva na formovanie predstavy o Bohu u detí.

Keď rodičia hovoria o dobrom a milujúcom Bohu a súčasne Bohom vyhrážajú (pre neposlušné deti stvoril pekel), dieťa prežíva Boha v stálom napätí dvoch protirečivých síl: Boha, ktorý jedných bezhranične miluje a druhých zatracuje. — Je to cudzí Boh, je to absolútny pán. A tak v hlbokých vrstvách vedomia dieťaťa

utkvie pohanský obraz Boha. Aj keď sa bude dieťa na hodinách náboženstva učiť o dobrote a milosrdenstve Božom, skôr si pod vplyvom doma osvojených predstavy prisvojí ideu Boha zviazanú s hriechom a s odsúdením. Sila obrazov hrôzy pekla je nepomerne väčšia ako sila obrazov márnotrpného syna, či dobrego pastiera, ktorý hľadá stratenú ovcu.

Zakotvenie postoja lásky voči Bohu, tej lásky na každý deň, je základnou úlohou náboženskej výchovy. Dieťa má rozumieť hodnote posväcovania sa a hodnote obety. Náboženská výchova je pozvoľné otváranie osobností pre hĺbku Božích tajomstiev.

Namiesto určovania konkrétneho obrazu Boha je lepšie dieťaťu hovoriť, kým Boh je, upútať pozornosť na Ježiša, ktorý podľa náuky sv. Pavla je obrazom Boha neviditeľného. Podobne treba deťom predstaviť tajomstvá a symboly kresťanstva, zvlášť umučenia a smrti Krista tak, aby v nich vzbudili pocit lásky, nádeje, a nie rozpaky a strach, ktoré v budúcnosti môžu spôsobiť pobúrenie s odídením od Krista a jeho Evanjelia.

Náš Boh nás ľúbi.

NARODENIE TVOJE, BOHORODIČKA, PANNA

(Dokončenie zo 7. str.)

8. september až o 13 dní neskoršie (do roku 2100), u východných kresťanov, ktorí neprijali opravu kalendára nového, slávia sa narodeniny našej nebeskej Matky 21. septembra.

Podstatu našej kresťanskej radosti pri spomienke na narodenie Panny Márie tvorí vedomie, že prišla na svet bez škvrny dedičného hriechu, že už vtedy bola plná milosti, že jej narodením zažiarila ľudstvu na nebi ranná hviezda, zvestujúca nám východ pravdy — Ježiša Krista: narodila sa budúca Matka Spasiteľa sveta, Matka duší, Matka najlepšia, najstarostlivejšia a najochotnejšia nám pomôcť: všemohúca Orodovnica u Boha.

Pri narodení najsvätejšej Panny radovalo sa aj celé nebo, lebo videlo nepoškvrnené arcidielo Boha na zemi, najskvelšie dielo Božej múdrosti, moci a dobroty.

Zablahoželajme svojej nebeskej Matke, ktorá aj s telom žije v nebi a sedí po pravici svojho Syna, ktorý aj ju vzkriesil. Povedzme ako dobré deti milých matiek: Vručne Ťa milujeme, tešíme sa s Tebou! Všetko dobré Ti prajeme. Prosíme Ťa o pomoc. Veď Ty sama najlepšie vieš, čo nám treba.

Tebe česť a sláva a vďaka naveky vekov, ó najsvätejšia Trojica, za všetky dobrodenia, udelené našej nebeskej Matke od prvého okamihu jej nepoškvrneného počatia až do jej slávneho nanebevzatia. Nám však udeľ odpustenie vín na jej oslavu! Amen.

o. Ján Ďurkán CSSR